

**OMUL ÎNTRE SCLAVIA PĂCATULUI ȘI LIBERTATEA DUHULUI. O
SCURTĂ ANALIZĂ A PERICOPEI DIN 1 CORINTENI 5: 1-5**
**Man between slavery of sin and the freedom of Spirit. A short text analyse of 1
Corinthians 5: 1-5**

Cătălin VARGA

Abstract: *Our paper deals within sexual immorality that defiles the Church of Corinth. Saint Paul has heard not only of disunity in the Corinthian Church, but also of a bizarre case of sexual misconduct (5: 1-13), of believers taking other believers before pagan courts (6: 1-11), and of sexual immorality with prostitutes (6: 12-20). Ironically, the Corinthian Christians were more tolerant of flagrant sin than were the pagans among whom they lived (5, 1). The sentence „deliver this man to Satan” (5, 5) probably refers to removing him from the Church, since those outside the Church are in Satan’s realm. In answer to these problems, Paul instructs the Corinthians on the meaning of Christian holiness and on the significance of judgement day.*

Key words: Church, sin, sexual immorality, abandon, holiness.

Prima epistolă a Sfântului Apostol Pavel către Corinteni este o scriere salutară, apărută în momentul în care Biserica aceasta se confrunta cu grave devieri morale și liturgice, derulate pe fondul diviziunilor creștinilor de aici. În genere, majoritatea epistolelor pauline sunt scrieri ocazionale care au luat naștere sub presiunea unor urgențe misionare, având drept scop, clarificarea unor neînțelegeri ivite în sânul unor Biserici întemeiate de el. Tocmai de aceea, ele nu impresionează stilistic sau literar, fiindcă sunt opere ale momentului, ale situației imediate, însă cu toate acestea, ele au rămas peste veacuri la fel de actuale. Despre acest adevăr ne dă mărturie Policarp (*Epistola către Filipeni* III, II) care își îndeamnă cititorii să citească epistolele pauline cât mai des, fiindcă ele sunt un izvor neprețuit al credinței, zidindu-se prin ele în credința propovăduită de apostoli.¹ Astfel, din cuprinsul ei, temele cele mai cunoscute sunt dezbinarea, desfrâul, căsătoria, fecioria, Sfânta Euharistie, harismele și învierea morților. Problemele apărute în sânul acestei comunități sunt rezultatul întâlnirii Evangheliei lui Hristos, propovăduită de Sfântul Apostol Pavel, cu mediul păgân greco-roman din Corint, precum și cu cel al diasporei iudaice din această metropolă a antichității. Ea se remarcă astfel, ca fiind prin excelență, epistola „diferenței de culturi”.²

Corintul (Korinthos) este unul dintre cele mai importante orașe ale Greciei antice, săpăturile arheologice identificând pe ruinele lui, urme de așezăminte omenești încă din perioada neolitică și miceniană (atunci denumirea sa era de Ephyra),³

¹ Raymond Brown, Joseph A. Fitzmyer, Roland E. Murphy, O. Carm, *Introducere și Comentariu la Sfânta Scriptură*, volum I, traducere de Dumitru Groșan, Târgu-Lăpuș, 2005, p. 971.

² Stelian Tofană, *Studiul Noului Testament-Curs pentru anul II de studiu*, (manuscris), Cluj Napoca, 2008, p. 15.

³ Constantin Preda, *Enciclopedia Arheologiei și a Istoriei vechi a României*, volum I, București, Editura Enciclopedică, 1994, p. 353. Studiile arheologice au confirmat importanța comercială a drumului pavat numit *diolkos* construit aproximativ în 625-585 î.Hr. și care traversa istmul prin cel mai îngust punct pe o lungime de 6 kilometri. A se vedea: Anthony C. Thiselton, „The First Epistle to the Corinthians. A

„Man between slavery of sin and the freedom of Spirit. A short text analyse of *1 Corinthians 5: 1-5*”,
Astra Salvensis, II, 4, p. 101-111.

devenind mai apoi centrul ligii aheene și mare centru comercial.⁴ Faima orașului atrage după sine emigranți din toate părțile Imperiului Roman, astfel că, în timpul prezenței Sfântului Apostol Pavel în Corint, aici se găsea o populație pestriță: cetățeni romani, băștinași greci și emigranți din toate părțile.⁵ În cea de-a doua sa călătorie misionară, Apostolul Pavel, după ce suferă eșecul propovăduirii Evangheliei în Atena,⁶ pleacă în Corint (care în acea vreme era unul dintre cele mai importante orașe ale bazinului Mediteranei). În timpul șederii sale aici (aproximativ 18 luni) reușește să convertească numeroși iudei și greci, punând bazele unei puternice comunități creștine, compusă în majoritatea ei din neamuri. Acuzat fiind de către opozanții săi iudei, după un anume timp părăsește cetatea îmbarcându-se în Kenchreae, navigând pe mare către Efes.⁷ Aflat mai apoi în Efes (*1 Corinteni 16: 8*), motivat și de „cei ai Chloiei”⁸ (ὕπὸ τῶν Χλόης – *1: 11*), care-l anunțase pe apostol despre problemele apărute în Biserică, scrie această epistolă⁹ undeva între anii 54-57¹⁰ având drept scop soluționarea crizei și aplanarea

Commentary on the Greek Text”, colecția *The New International Greek Testament Commentary*, (I. Howard Marshall, W. Ward Gasque, eds.), Grand Rapids, Michigan, William B. Eerdmans Publishing Company, 2000, p. 1.

⁴ Ioan Mircea, *Dicționar al Noului Testament*, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1995, p. 105.

⁵ David E. Garland, *1 Corinthians*, Grand Rapids, Michigan, Baker Book House Co., 2003, p. 3.

⁶ Sfântul Pavel este persiflat aici datorită dogmei învierii morților pe care el o prezintă în fața filozofilor atenieni care nu credeau niciunii într-o posibilă reînviere a trupurilor. La început aceștia au ascultat cu interes predica lui Pavel, dar mai apoi și-au dat seama că el marșează către o direcție eterogenă, iar nemulțumirea lor se amplifică cu atât mai mult cu cât apostolul intră tot mai adânc în expunerea adevărilor de credință ale creștinismului. În momentul în care începuse să le spună despre învierea din morți a lui Iisus, areopagiții l-au întrerupt, Pavel văzându-se obligat să-și încheie discursul înainte de vreme. Aceasta datorită faptului că ideea despre o înviere a morților la sfârșitul lumii, era cu totul necunoscută sistemelor filosofice antice, iar stoicismul și epicureismul considerau această teologumenă drept o absurditate. Vezi: Iustin Moiescu, *Activitatea Sfântului Apostol Pavel în Atena*, București, Editura Anastasia, 2002, pp. 290-291.

⁷ Raymond E. Brown et alii, *Introducere și comentariu la Sfânta Scriptură*, p. 1038.

⁸ Chloe era o femeie bogată, care deținea și sclavi, însă de unde era de proveniență, unde locuia, dacă era creștină sau nu, din păcate nu putem ști cu siguranță. Cert este că în casa ei, Sfântul Pavel convertise la creștinism pe câțiva dintre cei care acum vin să-l înștiințeze despre scandalurile (ἔρις) și dezbinările (σχίσμα) survenite în urma plecării lui. Vezi: Gordon D. Fee, „The First Epistle to the Corinthians”, colecția *The New International Commentary on the New Testament*, (F. F. Bruce, ed.), Grand Rapids, Michigan, William B. Eerdmans Publishing Company, 1987, p. 54.

⁹ Dacă paternitatea unor cărți ale Noului Testament este lăsată sub semnul îndoielii de către scepticismul criticii textuale, numindu-le pseudoepigrafe, epistola 1 către Corinteni este autentică în cel mai adevărat sens paulin al cuvântului, mărturie însoțită și de unele ecouri patristice (Sf. Clement Romanul, Sf. Policarp al Smirnei, Sf. Ignatie Teoforul, Sf. Ioan Gură de Aur, etc.). A se vedea: Heiko Krimmer, *Epistolele către corinteni*, trad. de Dorina Schinteic, Sibiu, Editura Lumina Lumii, 2007, p. 9; Vasile Gheorghiu, *Introducere în Sfintele Cărți ale Testamentului Nou*, Cernăuți, Tipografia Mitropolitului Silvestru, Editura Autorului, 1929, pp. 425-426.

¹⁰ Raymond F. Collins, „First Corinthians”, colecția *Sacra Pagina Series*, (Daniel J. Harrington, ed.), volum 7, Minnesota, The Liturgical Press, Collegeville, 1999, p. 24. Deși unii cercetători biblici sunt de altă părere, calculând timpii necesari călătoriei prin Efes de la Ierusalim, apoi întoarcerea în Antiohia, respectiv călătoria prin Galatia și sosirea la Efes unde staționează mai bine de doi ani, oferă următoarele concluzii: unii au datat-o între anii 53-54, alții vorbesc despre primăvara lui 54 sau 55-56, alți bibliști consideră că apostolul a sosit la Corint în toamna anului 52 rămânând aici până în 54 și de aceea

conflictelor. Însă pe lângă epistolele trimise, Pavel dublându-și interesul vis-a-vis de problemele din Corint, îl trimite pe Timotei în misiune (*1 Corinteni 4: 17*), acesta primind sarcina precisă de a aplană conflictele,¹¹ însă din păcate nu știm prea multe despre activitatea acestuia, apostolul fiind rezervat în a ne oferi prea multe detalii.

Din punct de vedere moral, Corintul era unul dintre cele mai luxoase cetăți ale Imperiului Roman, reușind prin lascivitatea de care dădea dovadă, să se prezinte drept centrul supremei imoralități. Era cunoscut tuturor dictonul „a trăi ca la Corint” – expresie ce a devenit cu timpul rușinoasă chiar și pentru păgâni.¹² Există aici un templu închinat zeiței Afrodita unde slujeau aproximativ 1000 de ierodule (prostitute) care se desfrâneau cu oricine în numele zeiței protectoare, ridicând astfel concupiscenta la rang de religie națională.¹³ Din acest context trebuie înțeleasă problema imoralității care bântuia Biserica din Corint, ajungându-se până acolo încât unul să trăiască cu femeia tatălui său (*1 Corinteni 5, 1*). Asupra acestui aspect vom insista în cercetarea noastră cu privire la problema incestuosului, desprinzând de aici sclavia păcatelor trupești ca rezultat al unei proaste înțelegeri a tainei trupului (*1 Corinteni 6, 15-20*) – maladie ce bântuia încă societatea modernă a zilelor noastre. Însă vom avea în vedere și corectivul oferit de marele apostol, și anume libertatea pe care numai Sfântul Duh o poate dăruia, El fiind singura noastră salvare din brațele ucigătoare ale desfrânării.

Cauza care a declanșat redactarea epistolei se datorează veștilor mai puțin onorante primite de Sfântul Pavel din partea „celor ai lui Chloe” (*1, 11*), care scoteau la suprafață niște probleme ce periclitau pacea Bisericii de aici. Epistola aceasta paulină nu este una doctrinară, cum este cea către Romani sau Galateni, ci se ocupă în primul rând de problemele morale ale celor de aici. Iar în chestiunea conduitei sexuale, Sfântul Pavel mai are încă multe de spus. Întreaga repulsie iudaică cu privire la o viață dezordonată moral este amplificată de devotamentul acestora pentru ideea de celibat, însă Apostolul Pavel devine mult mai strict decât un rabin de rând, vorbind despre trupurile noastre ca fiind temple ale Sfântului Duh, de aceea se cuvine ca toți să trăim întru curăție (*6, 19*). Însă nu impune fecioria nimănui,¹⁴ ci lasă această perspectivă a desăvârșitei sfințenii la libera alegere a credincioșilor (*7, 7*). Dimpotrivă, căsătoria nu este un păcat, iar partenerii sunt obligați să se iubească și prețuiască reciproc, unul altuia dăruindu-se trup și suflet (*7, 3-5*)—Apostolul insistând aici asupra fidelității conjugale și a pericolului desfrânării (a adulterului).¹⁵ Sfântul Ignatie Teoforul¹⁶ face o

întreaga cronologie trebuie întârziată cu 2 ani. A se vedea: J. D. Douglas, *Dicționar biblic*, Oradea, Editura Cartea Creștină, 1995, p. 266; Anthony C. Thiselton, *The First Epistle to the Corinthians*, p. 31; Stephen Barton, „1 Corinthians”, în volumul *Eerdmans Commentary on the Bible*, (James D. G. Dunn, John W. Rogerson, eds.), Michigan, William B. Eerdmans Publishing Company, Grand Rapids, 2003, p. 1315; Heiko Krimmer, *Epistolele către corinteni*, p. 9; Liviu Galaction Munteanu, *Viața Sfântului Apostol Pavel*, ediția a II-a, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2004, p. 101.

¹¹ Kirsopp Lake, *The Earlier Epistles of St. Paul. Their Motive and Origin*, Leiden, 1911, p. 134.

¹² Stelian Tofană, *Studiul Noului Testament-Curs pentru anul II de studiu*, p. 14.

¹³ J. D. Douglas, *Dicționar Biblic*, p. 261.

¹⁴ Clarence Tucker Craig, „The First Epistle to the Corinthians”, în colecția *The Interpreter's Bible*, volum X, Nashville, Parthenon Press, 1953, p. 10.

¹⁵ În acest sens Sfântul Clement Romanul spunea: „...soțiile noastre să arate dovada cea vrednică a castității, să vădească dorința cea curată a blândeții lor, să facă prin tăcere cunoscută bunătatea limbii lor

„Man between slavery of sin and the freedom of Spirit. A short text analyse of *1 Corinthians 5: 1-5*”,
Astra Salvensis, II, 4, p. 101-111.

precizare mult mai lămuritoare cu privire la fidelitatea conjugală spunând: „Grăiește surorilor mele să iubească pe Domnul și să se mulțumească trupește și duhovnicește cu soții lor. La fel și fraților mei, poruncește-le în numele lui Iisus Hristos, să-și iubească soțiile cum iubește Domnul Biserica”. Atenagora Atenianul,¹⁷ răspunzând acuzației de incest, precizează că la creștini relația trupească dintre soți se mărginește la scopul de a naște copii: „și cu femeia cu care ne-am însoțit în căsătorie, potrivit rânduielilor căsătoriei, noi nu ne îngăduim alte raporturi decât cele legate de gândul de a naște copii”¹⁸.

Atât incestuosul, cât și căsătoria între copiii aceluiași părinți au fost considerate ilicite în Imperiul Roman, iar relațiile trupești cu mame vitrege erau considerate întocmai relațiilor cu propria mamă, deci erau pasibile de incest. Sinagoga iudaică era oficiul responsabil cu disciplina morală, ea putea aplica până și pedepse corporale, dar ultima și cea mai drastică pedeapsă era însăși excluderea din comunitate, conform gândirii Sfântului Pavel: „să dați¹⁹ pe unul ca acesta satanei, spre pieirea trupului – 5, 5” (*παράδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός*). Adică, să-l lăsați pradă chinurilor trupești, focului pasiunii sale, cu scopul de-a fi mântuit la Judecata finală, tocmai datorită luptei sale ascetice, nevoinței lui, neputinței de-a mai păcătui (aceasta desigur dacă exilul nu va constitui pentru el o altă sursă de cădere în păcat). Iudeii considerând că judecătorii lor trimit metonimic către Marele Judecător, foloseau excomunicarea tocmai pentru a înlocui pedeapsa cu moartea din Vechiul Testament (*Levitic 18, 6-8*), practica adoptată imediat și de către creștini.²⁰

Din moment ce Sfântul Pavel nu judecă decât pe bărbatul implicat, putem să credem că femeia (mama lui vitregă) nu era creștină, deci în nici un caz membru al comunității. Rușinea și indignarea marelui Apostol este rezolută: „...se aude că la voi este desfrânare, și o astfel de desfrânare cum nici între neamuri nu se pomenește” (5, 1). De subliniat însă și cuvintele dure ale lui Pavel: „să fie scos din mijlocul vostru cel ce a săvârșit o astfel de faptă”²¹ (*ἵνα ἀρθῆξαι μέσου ὑμῶν ὁ τοῦτο πράξας*), participiul verbului ἄρῳ inoculează ideea unei acțiuni intempestive, orice tergiversare a

și să-și arate dragostea lor nu după simpatii, ci să o ofere tuturor cu cuvioșie, în chip egal, tuturor celor ce se tem de Dumnezeu”. A se vedea: Sfântul Clement Romanul, *Epistola către Corinteni*, (I), XXI, 6-7, în *colecția PSB 1*, traducere de Dumitru Fecioru, București, EIBMBOR, 1979, pp. 58.

¹⁶ Sfântul Ignatie Teoforul, *Epistola către Policarp*, (V), 1, în *colecția PSB 1*, p. 188.

¹⁷ Atenagora Atenianul, *Solie în favoarea creștinilor*, (XXXIII), în *colecția PSB 2*, traducere de Teodor Bodogae, București, EIBMBOR, 1980, pp. 380-381.

¹⁸ Din cele câteva mărturii patristice invocate, perspectiva ascezei în căsătorie este receptată ca o stare de normalitate, ea este acceptată ca justă în gândirea Sfinților Părinți, însă odată cu dezvoltarea ascetismului și stabilirea sistemului monahal, unii o vor vedea inferioară fecioriei.

¹⁹ Verbul *paradidomi* semnifică cu mult mai mult decât această traducere a Bibliilor sinodale „să dați”; el poate fi la fel de bine conjugat cu acțiunea de a preda în mâinile cuiva, adică a-l da întru totul stăpânirii aceluia, ireversibil și irevocabil. A se vedea: Johannes E. Louw, Eugene A. Nida, *Greek-English Lexicon of the New Testament based on semantic domains*, 2th edition, New York, United Bible Societies, 1989, nota 4806.

²⁰ Craig S. Keener, *The IVP Bible Background Commentary. New Testament*, Downers Grove, Illinois, InterVarsity Press, 1993, p. 538.

²¹ Warren W. Wiersbe, *The Wiersbe Bible Commentary. The Complete New Testament in one volume*, Published by David C. Cook, Colorado Springs, 2007, p. 469.

situației date, nu face decât să producă tulburare. Poziția implacabilă a Sfântului Pavel devine justificată dacă așezăm în ecuație faptul că cei din Biserică în loc să deplângă actul acesta imoral și să fie întristați, se făceau vinovați (πεφυσιωμένοι) de îngâmfare și aroganță. Aceștia nu păreau a fi întristați de păcatul menționat.²²

Tuturor acestor probleme pe care le-am discutat succint, Apostolul propune drept corectiv moral, comuniunea și libertatea care se oferă prin Duhul Sfânt. Descoperirea tainelor lui Dumnezeu n-ar fi fost posibilă altfel decât prin Duhul, „care pe toate le cercetează, chiar și adâncurile lui Dumnezeu” (2, 10). Verbul „a cerceta” presupune cunoașterea de aproape, una exhaustivă, iar din alte câteva texte nou-testamentare unde este folosit verbul, reiese clar că este vorba despre o cercetare sinonimă cu pătrunderea lucrului în sine, în interiorul lui. Nota specifică a pnevmatologiei pauline, este aceea pe care apostolul neamurilor o descrie în cea de-a doua epistolă a sa către Corinteni, și anume comunicarea dintre Dumnezeu și om prin intermediul Sfântului Duh. În aceste condiții, singura posibilitate a omului de a ajunge la cunoașterea celor dumnezeiești, este ca aceasta să fie cunoscută omului de către Duhul.²³ Fiindcă doar harul care vine prin Duhul de la Hristos, poate să-l ajute pe om să pună început bun pocăinței sale.

Datorită acestei reluări abrupte a firului argumentativ, specialiștii au crezut că avem de-a face aici cu o nouă scrisoare paulină adresată aceluiași corinteni, ocazionată de aflarea unor proaspete vești. Însă există suficiente motive temeinice pentru care Sfântul Pavel a întârziat cu această problemă până aici (5, 1-13) spune J. Barclay.²⁴ Primele patru capitole ale epistolei atacă păcatul mândriei corintenilor, susținând totodată și autoritatea emițătorului,²⁵ iar în continuarea acestora, urmează această pericopă prin care Pavel corijează unele devieri trupești ce frizează absurdul.

În cazul incestuosului de aici, comunitatea ar fi trebuit fără menajamente să-l excludă pe păcătos, însă corintenii s-au dovedit neglijenți, ba chiar indiferenți față de o problemă atât de scandaloasă.²⁶ Păcatul este evident, iar amploarea lui este dată de către Sfântul Pavel prin folosirea termenului πορνεία (5, 1) care în teologia Noului Testament (Luca 15, 30; Evrei 11, 31; Iacob 2, 25) înseamnă împreună cu o prostituată (πόρνη), cu o femeie ușoară.²⁷ Mai mult decât atât, acei dintre corinteni care se considerau deja desăvârșiți, împărțind deja cu Hristos în noua Sa Împărăție (pe aceștia îi mustră Pavel în 4, 8), considerau acest păcat monstruos ca o urmare genuină a

²² William MacDonald, *Comentariul biblic al credinciosului. Noul Testament*, trad. de Doru Motz, Bielefeld, Christliche Literatur Verbreitung, 1998, p. 581.

²³ Constantin Coman, *Ermînia Dubului*, București, Editura Bizantină, 2002, pp. 118-120.

²⁴ John Barclay, „1 Corinthians”, în volumul *The Oxford Bible Commentary. The Pauline Epistles*, John Muddiman, John Barton eds., Oxford, Oxford University Press, 2010, p. 101.

²⁵ D. A. Carson, R. T. France, J. A. Motyer, G. J. Wenham, *New Bible Commentary. 21st Century Edition*, (ediție electronică), pp. 1506-1513.

²⁶ Raymond E. Brown, Joseph A. Fitmyer, Roland E. Murphy, *Nuevo Comentario Bíblico San Jerónimo. Nuevo Testamento*, Estella, Editorial Verbo Divino, 2004, p. 322.

²⁷ Kyle Harper, „Porneia: The Making of a Christian Sexual Norm”, în *Journal of Biblical Literature*, volum 131, nr. 2/2011, p. 375.

„Man between slavery of sin and the freedom of Spirit. A short text analyse of *1 Corinthians 5: 1-5*”,
Astra Salvensis, II, 4, p. 101-111.

libertății la care au ajuns.²⁸ Printr-o atitudine plină de emfază, se vedeau pe ei mai spirituali decât însuși Sfântul Pavel, considerând că au ajuns la maturitatea credinței înaintea părintelui lor duhovnicesc.²⁹ Ridicolul situației este subliniat de Apostolul Pavel prin cuvintele „vă mândriți; vă lăudați” (5, 2. 6) cu această faptă reprobabilă, căci această unire dintre cei doi nu era una în ascuns, ci spre vederea tuturor membrilor comunității, cultivată într-o relație pătimasă și aprobată de cel puțin câțiva dintre creștinii din Corint. Intervenția Sfântului Pavel are în vedere un singur și ultim scop: îngrijorarea lui se manifestă asupra sfințeniei și purității morale a comunității, de aceea se adresează la imperativ „să-l predați pe acesta satanei-5, 5a” (παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ).

Verbul *paradidomi* semnifică actul prin care cineva este transferat în posesia altuia (în cazul nostru în posesia diavolului), însă și această predare reunește câteva nuanțe complementare: predat cu scopul de a fi păzit; predat unei autorități unanim recunoscute; predat cu scopul de a i se aplica judecarea și pedeapsa; predat chiar cu riscul morții subiectului (*Ioan 10, 15*); predat cu un singur scop, anume distrugerea acestuia.³⁰ Traducerile românești ale verbului, folosesc „a vinde” ca echivalent pentru grecescul *paradidomi*, pentru a defini fapta lui Iuda (*Matei 10, 4*;³¹ *Marcu 3, 19*³²); însă acesta nu îl trădează pe Hristos (în înțeles filologic), ci îl predă autorităților iudaice având ca scop, unul dintre cele expuse mai sus (în cazul iscarioteanului suntem îndreptățiți să credem că patima iubirii de arginți l-a împins către o astfel de acțiune). Echivalarea prin „a vinde” respectiv „a trăda” este nelegitimă și prin urmare ea trebuie abandonată, cu atât mai mult cu cât limba greacă dispune de verbul *didomi* pentru acțiunea de trădare respectiv vânzare, doar că folosește un prefix diferit, anume *pro* – deci *prodidomi* și nu *paradidomi*.³³

În cazul de față, acest *παραδοῦναι* folosit de Sfântul Pavel nu trebuie înțeles după aspectul său literal, corintenii nu au fost îndemnați să-l pună pur și simplu în lanțuri și să-l predea satanei; ci să-i întoarcă spatele, pentru a extirpa cu orice preț degradarea din comunitate, inculpatul rămânând astfel o țință sigură a tuturor atacurilor satanei, căci acesta nu se va mai afla sub protecția Bisericii lui Hristos. Însă aceste atacuri nu se vor putea îndrepta asupra sufletului, ci doar împotriva trupului (la ce fel de chinuri trupești se referă apostolul aici nu ne putem da seama cu certitudine), acestuia rămânându-i șansa pocăinței – pentru că numai astfel putem înțelege cuvintele: „pentru ca sufletul să se mântuiască în ziua³⁴ Domnului Iisus” (5, 5). În

²⁸ Jerome Murphy-O'Connor, „Corinthian Slogans in 1 Cor. 6: 12-20”, în *Catholic Biblical Quarterly*, volum 40, 1978, pp. 391-396.

²⁹ Kistemaker, S. J., & Hendriksen, W., *New Testament commentary*, p. 132-133.

³⁰ Gerhard Kittel, Gerhard Friedrich, *Theological Dictionary of the New Testament*, volum 2, Michigan, William B. Eerdmans Publishing Company, Grand Rapids, 1964, pp. 169-171.

³¹ Ἰουδᾶς Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοῦς αὐτόν (Iuda Iscarioteanul, cel ce L-a și **vândut**).

³² ...καὶ Ἰουδᾶν Ἰσκαριώθ, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν (... și pe Iuda Iscarioteanul, cel care L-a și **vândut**).

³³ Cristian Bădiliță, *Glafire. Nonă studii biblice și patristice*, Iași, Editura Polirom, 2008, p. 51.

³⁴ Expresia „ziua Domnului” (*kiriakihimera*) apare cu precădere la profeții Vechiului Testament în perioada accentuată de decăderea morală a poporului, când evreii uitau de Legea lui YHWH. Profeții propun legea morală a dreptății, fiindcă atunci când va veni să judece, Dumnezeu nu va face nici o

contrast cu credincioșii care adunați în Biserică experiază puterea și prezența sfințitoare a Duhului Sfânt, acest bărbat este lăsat lumii stăpânite de forțele întunericului (*Efeseeni 6, 12*). Suferințele fizice orchestrate de diavolul însuși, însă în vederea împlinirii voii lui Dumnezeu, se regăsesc și în cartea lui Iov, în special în textul de la 2, 4-10: „Și răspunzând diavolul, a zis către Domnul: Cojoc pentru cojoc! Că dacă-i vorba de viața lui, dă omul tot ce are. Nu așa ne-a fost vorba! Dimpotrivă, ia întinde-ți mâna și atinge-te de osul și de carnea lui, și vezi dacă nu te va blagoslovi-n obraz!...Domnul i-a zis diavolului: Iată ți-l dau ție pe mână; numai de viața lui să nu te atingi! Diavolul a plecat de dinaintea Domnului și l-a lovit pe Iov cu bubă rea din tălpi până-n creștet. Și a luat Iov un ciob ca să-și radă puroaiele și s-a așezat pe gunoi, în afara cetății. Și dac-a trecut o vreme și înc-o vreme, zis-a către el femeia lui: Până când oare te vei mai răbda zicând: -Iată, încă puțin să mai aștept întru nădejdea mântuirii!...Că iată, amintirea ta s-a șters de pe pământ, și chiar aceea a feciorilor tăi și a fiicelor tale, pe care-n dureri și chinuri i-am purtat în pântece și pentru care-n zadar cu ostenele m-am nevoit. Iar tu, tu zaci aici în putregaiul viermilor, nemișcat sub cerul deschis, în timp ce eu rățăcesc ca o slujnică și umblu din loc în loc și din casă-n casă, așteptând să scapete soarele ca să mă odihnesc de ostenele și de durerile ce mă cuprind acum...Ci zi ceva, o vorbă către Domnul, și mori! Iar el, uitându-se lung la ea, a grăit: De ce vorbești tu ca o femeie fără minte? Dacă noi am primit din mâna Domnului pe cele bune, oare nu le vom răbda și pe cele rele?...Și-n toate aceste întâmplări ce s-au petrecut asupra-i, nimic n-a greșit Iov cu buzele sale-n fața lui Dumnezeu”.

Nemulțumit de credința puternică a lui Iov, diavolul sugerează pedepsirea celui neprihănit pentru a i se testa stabilitatea, însă dreptul acesta trece cu demnitate ultimul examen al credinței sale, la capătul căruia Dumnezeu îi dublează limita de viață impusă omului (*Psalmul 89*) și tot astfel îi dublează și restul bunurilor—autorul cărții Iov specifică intenționat acest detaliu, tocmai pentru a ne arăta cât de darnic este Domnul față de slujitorii Săi credincioși.³⁵ Putem crede că acest final fericit al vieții lui Iov l-a avut în minte Sfântul Pavel când a formulat această sentință necruțătoare, desigur, păstrând proporțiile.

deosebire între iudei și dușmanii lor, ci va judeca după dreptate. Profetul Amos și Ioil protestează împotriva speranțelor poporului care nădăjduiau că „ziua Domnului” va fi pentru ei un triumf și-un motiv de sărbătoare, aceasta fiind mai lesne „o zi de întuneric și nu de lumină” (Amos 5: 18); „zi cu nori și cu negură deasă” (Ioil 2:10; 4:14). Cartea lui Sofronie vestește și ea o zi a mâniei și a judecății, prevestire dată în contextul în care Iuda și Ierusalim au ajuns să se închine la idoli neamurilor păgâne din jurul lor. A se vedea Petre Semen, „Sensul expresiei *Iom-Iabve-Ziua Domnului* la profeții Vechiului Testament”, în *Studii Teologice*, număr 1-2, 1978, p. 150; Horst Dietrich Preuss, *Old Testament Theology*, vol. II, Louisville, Kentucky, Westminster/John Knox Press, 1996, p. 273; Bruce C. Birch, *Hosea, Joel and Amos*, Louisville, Kentucky, Westminster/John Knox Press, 1997, p. 218; Daniel Stökl Ben Ezra, „The Impact of Yom Kippur on Early Christianity”, colecția *Wissenschaftliche Untersuchungen zum Neuen Testament*, (Herausgeber Jörg Frey), volum 163, Tübingen, Mohr Siebeck, 2003, pp. 178-179.

³⁵ Petre Semen, *Sensul vieții și al suferinței. Comentariu la Ecclesiast și Iov*, Iași, Editura Doxologia, 2010, pp. 143-145.

„Man between slavery of sin and the freedom of Spirit. A short text analyse of *1 Corinthians 5: 1-5*”,
Astra Salvensis, II, 4, p. 101-111.

Unii exegeți, spune G. Fee,³⁶ susțin că Pavel avea în vedere însăși moartea acestui nelegiuit și tocmai de aceea folosește expresia εις ὀλεθρον³⁷ τῆς σαρκός (*spre ruinarea trupului*), însă această interpretare pare să piardă din vedere tocmai clauza finală ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῆεν τῆνήμερον τοῦ κυρίου (*pentru ca sufletul să poată fi mântuit*³⁸ în ziua Domnului), accentuată și de conjuncția subordonată ἵνα. Întreaga construcție paulină brodează perspectiva unui proces taumaturgic (*să poată fi mântuit*), altfel nu am vedea cum dorința unei morți iminente (precum ni se sugerează) poate fi pusă în strânsă corelație cu acest proces soteriologic.

Omul modern care a pierdut integritatea înțelegerii corecte a Bibliei și care nu mai poate pătrunde idiomul scripturistic,³⁹ se poate scandaliza ușor la auzirea acestui corectiv paulin, iar cei care se ocupă cu „drepturile omului” l-ar putea da în judecată dacă ar avea ocazia; însă noi nu trebuie să pierdem din vedere faptul că, dacă Sfântul Pavel nu ar fi fost atât de tranșant, această maladie a spiritului s-ar fi putut extinde ușor în întreaga comunitate, producând daune inimaginabile și iremediabile. Această conduită imorală amenința existența și verticalitatea Bisericii,⁴⁰ și ar fi putut sminti pe cei din afara Bisericii, pentru că spune tot Pavel: „...o astfel de desfrânare cum nici între păgâni nu se pomeneste”. Așadar, Pavel nu urmărește altceva decât unitatea Bisericii, însă din atitudinea corintenilor față de creștinul imoral, putem înțelege că păreri erau împărțite și în această chestiune. Tocmai pentru aceasta, Biserica din Corint trebuie acum mai mult ca niciodată să se unească și să orchestreze disciplina, fiindcă tocmai în acest punct sensibil al unității, Biserica dă semne de slăbiciune. Nu este de mirare faptul că Pavel folosește special pentru acești corinteni o imagine plastică menită să-i responsabilizeze: „Și dacă un mădular suferă, toate mădularele suferă cu el; și dacă un mădular este slăvit, toate mădularele se bucură cu el” (12, 26).⁴¹

³⁶ Gordon D. Fee, „The First Epistle to the Corinthians”, colecția *New International Commentary on the New Testament*, p. 210.

³⁷ Acest *olethros* în teologia paulină, nu se referă la chinurile din Hades menite spre purificarea celor păcătoși, cum considera Heraclit; ci trebuie înțeles ca o slăbiciune trupească, ca o boală (suferință fizică) prin care pofta păcatului se ruinează, eliberându-l pe suferind din brațele concupiscentei, redându-i adevărata libertate a spiritului. Vezi Joseph Henry Thayer, *A Greek-English Lexicon of the New Testament*, (Bible Works 9), 1998-2000, nota 3745; Frederick William Danker, *A Greek-English Lexicon of the New Testament and other Early Christian Literature*, (Bible Works 9), 2000, nota 5253.

³⁸ Traducerile românești (Anania 2009; Sinodala 2005) redau acest verb *sothē* prin expresia „să se mântuiască”, însă ele nu cadrează cu perspectiva aoristului subjunctiv al lui *sothē*, care comunică o acțiune posibilă, contemplată teoretic ca realizabilă. Subjunctivul aorist, nepurtând informație temporală, se traduce întocmai ca subjunctivul prezent, diferența fiind legată doar de aspect; de aceea traducerea corectă este: *să poată fi mântuit*. A se vedea Daniel B. Wallace, *Greek Grammar beyond the basics. An Exegetical Syntax of the New Testament*, pp. 461-462; Robert E. Van Voorst, *Building your New Testament Greek Vocabulary*, 3th Edition, volum 43, Atlanta, Society of Biblical Literature, 2001, p. 86; Buist M. Fanning, *Verbal Aspect in New Testament Greek*, Oxford, Clarendon Press, 1990, pp. 393-396.

³⁹ Georges Florovsky, *Biblie, Biserică, Tradiție: Un punct de vedere orthodox estic*, (ediție electronică), Vaduz, Büchervertriebsanstalt, p. 9.

⁴⁰ Simon J. Kistemaker, *Exposition of the First Epistle to the Corinthians*, Michigan, Baker Books, Grand Rapids, 1993, p. 162.

⁴¹ Alistair Scott May, „The Body for the Lord. Sex and Identity in 1 Corinthians 5-7”, colecția *Journal for the Study of the New Testament Supplement Series*, volum 278, (Mark Goodacre ed.), T&T Clark International, London, 2004, p. 59.

Aceasta este de fapt esența problemei: acest mădular infect ar putea afecta întregul trup (Biserica) deoarece „puțin aluat dospește toată frământătura” (5, 6); dimpotrivă, creștinii sunt chemați spre a deveni „frământătura nouă” (5, 7) în virtutea Jertfei lui Hristos „Paștele nostru”. Nu poate exista și nu este permis să existe nici o urmă de impuritate în „frământătura cea nouă” care este Biserica lui Hristos.⁴²

Tradiția patristică se arată și ea îngrozită de fapta acestui nelegiuit, condamnând păcatul în termeni rezoluți. Origen vorbește despre diferite etape ale imoralității, chiar și cele care se pecetluiesc cu pompă în cadrul căsătoriei legale, dacă ele se petrec împotriva voii lui Dumnezeu, vor fi pedepsite; iar Sfântul Ambrozio al Milanului este și mai hotărât: păcătosul acesta își merita moartea.⁴³ Sarcina la care a fost supus Sfântul Pavel a fost una mai mult decât rușinoasă, spune Sfântul Ioan Gură de Aur,⁴⁴ de aceea el prescrie rapid verdictul, fiindcă chiar și a vorbi în treacăt despre așa ceva, devenea de-a dreptul intolerabil. Iar Sfântul Teodoret de Cyr spune că nici nu s-ar fi așteptat la altceva din partea lui Pavel, dată fiind gravitatea unei astfel de fapte.⁴⁵

Desfrânarea se manifestă printr-o goană nebună după felurite trupuri pentru a-ți satisface poftele nebunești,⁴⁶ de aceea Sfântul Nil Ascetul o consideră a fi „cea mai de pe urmă rușine”.⁴⁷ Această formă de desfrânare în care este antrenat doar trupul, fără vreo referire la taina persoanei a cărei formă se înscrie în materia lumii pentru a o transforma în templul Duhului Sfânt,⁴⁸ anulează statutul de creștin și de membru al Bisericii. Deoarece nemaifiind supusă iubirii spirituale (erosului divin⁴⁹), funcția sexuală ajunge să ocupe un loc fruntaș, exclusivist chiar, substituind iubirii curate, pofta animalică. Când această împreunare trupească se consumă în afara cadrului ei legitim și în afara contextului său spiritual, ea devine un scop în sine practicat special numai pentru desfătarea simțurilor, și deci, inevitabil îl va mutila sufletește pe om, pervertind raportul lui firesc cu Dumnezeu, cu semenii și chiar cu el însuși.⁵⁰

Evident că această pornire autoreferențială îl face pe desfrânat sclavul patimii sale, căzând fără împotrivire în logica mecanismului ispitirii: momeala-însoțirea cu

⁴² Jerome H. Neyrey, ”Body Language in 1 Corinthians: The use of Anthropological Models for Understanding Paul and his Opponents”, în *Semeia*, volum XXXV, 1986, pp. 137-138.

⁴³ Gerald Bray, Thomas C. Oden, *Ancient Christian Commentary on Scripture. New Testament*, volum 7 (1-2 *Corinthians*), Illinois, InterVarsity Press, Downers Grove, 1999, pp. 45-46.

⁴⁴ Saint John Chrysostom, ”Homilies on First Corinthians”, colecția *Nicene and Post-Nicene Fathers*, volum 12, (P. Schaff ed.), New York, Christian Literature, 1887-1894, p. 83.

⁴⁵ Theodoretus, *Commentarius in omnes sancti Pauli Epistolas*, P.G. 82, col. 192-193.

⁴⁶ Thomas Spidlik, *Spiritualitatea Răsăritului Creștin*, volum I, traducere de Ioan I. Ică jr., Sibiu, Editura Deisis, 1997, p. 290.

⁴⁷ Sfântul Nil Ascetul, „Cuvânt ascetic”, în volumul *Filocalia I*, traducere de Dumitru Stăniloae, București, Editura Humanitas, 1999, p. 197.

⁴⁸ Olivier Clément, *Trupul morții și al slavei. Scurtă introducere la o teopoetică a trupului*, traducere de Eugenia Vlad, București, Editura Christiana, 1996, p. 66.

⁴⁹ Erosul divin, spunea Sfântul Dionisie Areopagitul, este forța binelui și a iubirii care leagă părțile creației între ele, dar și pe om cu Prototipul său. Dumnezeu Se lasă oarecum atras de fapte prin forța erosului divin, deoarece acest eros extatic nu lasă pe cei ce iubesc să mai fie ai lor—ci ai celor iubiți. Sfântul Dionisie Areopagitul, *Opere complete*, traducere de Dumitru Stăniloae, București, Editura Paideia, 1996, p. 191.

⁵⁰ Jean-Claude Larchet, *Terapeutică bolilor spirituale*, București, Editura Sophia, 2006, p. 138.

„Man between slavery of sin and the freedom of Spirit. A short text analyse of *1 Corinthians 5: 1-5*”,
Astra Salvensis, II, 4, p. 101-111.

gândul pătimăș—consimțirea—sclavia—înfăptuirea—patima. În contextul acesta este greu să mai vorbești despre o posibilă tămăduire a desfrânării prin abstenență și castitate, dacă subiectul nu-și conștientizează starea patologică plângând cu amar faptele sale, și punând astfel început bun pocăinței lui. Tămăduirea acestei boli se înfăptuiește deosebit de greu, ea cere multă tărie și crâncenă încordare, adesea lupta aceasta derulându-se pe parcursul întregii vieți, și încheindu-se cu biruința celor mai puțini.⁵¹ Acest aspect îl avea în vedere și Sfântul Pavel când formulează sentința, și nu întâmplător alege să folosească aoristul subjunctiv, care așa precum am arătat, el desemnează o posibilă realizare, deci totul depinde de sincera alegere a penitentului. Deznodământul este lăsat în suspensie, nu știm cu siguranță dacă desfrânatul se va curăți de patima sa la capătul acestui sinuos proces, cât despre mântuirea sa, nu putem crede altceva decât că ea „va fi ca prin foc” (*1 Corinteni 3, 15*).

Tocmai datorită acestor aspecte, îmi permit să nu fiu de acord cu B. Winter⁵² care afirmă în comentariul său, că nu există în cuprinsul epistolei de față nicio referire clară la o posibilă pierdere a mântuirii, ba chiar și în cazul incestuosului, până și acestuia i se oferă perspectiva mântuirii „în ziua Domnului” (*5, 5*). O interpretare utopică care pe lângă faptul că inoculează subtil perspectiva siguranței mântuirii, nu vrea să țină seama nici de logica elementară a afirmației cuprinsă tot în corpusul epistolei de față: *Ἡ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; μή πλανᾷσθε· οὐτε πόρνοι οὔτε εἰδωλόλατροι οὔτε μοιχοί...* (*Sau nu știți că nedreptii nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu? Nu vă înșelați: nici pervertiții sexual, nici idolatrii, nici adulterii...—6, 9*). Prin urmare, sentința este clară, ea nu lasă loc nici unor îndulciri melancolice: atât adulterii, cât și toți pervertiții sexual, nu vor intra în Împărăția lui Hristos.

Exegeza noastră a urmărit îndeaproape pe lângă desfacerea nuanțelor textului paulin, identificarea mecanismelor care duc către sclavia păcatului și către afundarea totală sau parțială a omului în mocirla patimilor de tot felul. În delicata problemă a incestuosului am reperat porunca implacabilă a Apostolului Pavel, cât și importanța ei duhovnicească. Comunitatea ar fi trebuit fără menajamente să-l excludă pe păcătos din comunitate, însă corinteni s-au dovedit neglijenți, ba chiar indiferenți față de o problemă atât de scandalosă. Păcatul este evident, iar amploarea lui este dată de către Sfântul Pavel prin folosirea termenului *πορνεία* (*5, 1*) care în teologia Noului Testament (*Luca 15, 30; Evrei 11, 31; Iacob 2, 25*) înseamnă împreună cu o prostituată (*πόρνη*), cu o femeie ușoară.

Intervenția Sfântului Pavel are în vedere un singur și ultim scop: îngrijorarea lui se manifestă asupra sfințeniei și purității morale a comunității, de aceea se adresează la imperativ „să-l predați pe acesta satanei”—*5, 5a*. Ridicolul situației este subliniat de Apostolul Pavel prin cuvintele „vă mândriți; vă lăudați” (*5, 2. 6*) cu această faptă reprobabilă, căci această unire dintre cei doi nu era una în ascuns, ci spre vederea

⁵¹ Idem, p. 473.

⁵² Bruce W. Winter, „Carnal Conduct and Sanctification in 1 Corinthians: *Simul sanctus et peccator?*”, în volumul *Holiness and Ecclesiology in the New Testament*, (Kent E. Brower, Andy Johnson, eds.), Michigan, William B. Eerdmans Publishing Company, Grand Rapids, 2007, pp. 195-196.

tuturor membrilor comunității, cultivată într-o relație pătimașă și aprobată de cel puțin câțiva dintre creștinii din Corint. Dacă Sfântul Pavel nu ar fi fost atât de tranșant, această maladie a spiritului s-ar fi putut extinde ușor în întreaga comunitate, producând daune inimaginabile.

Tradiția patristică se arată și ea îngrozită de fapta acestui nelegiuit, condamnând păcatul, astfel că atât Origen, Ambrozie al Milanului, Ioan Gură de Aur sau Teodoret de Cyr se arată mulțumiți de pedeapsa gândită de marele apostol, mai mult decât atât, nici nu și-ar fi putut închipui o altfel de atitudine.

Desfrânarea se manifestă printr-o goană nebună după felurite trupuri pentru a-ți satisface poftele nebunești, devenind cea mai de pe urmă rușine, de aceea tămăduirea ei și eliberarea din sclavia concupiscentei este o acțiune sinonimă cu un proces ce durează întreaga viață. Din nefericire, mulți dintre cei care s-au luptat o viață întreagă cu această necruțătoare patimă a desfrânării, s-au văzut înfrânți chiar la ultimul și marele examen al castității lor.